

Levanger
kommune

PROSEDYRE

ved

1: mistanke om krenkende atferd

2: krenkende atferd

Levanger kommune
Sist revidert:
okt. 2014

1 Innhold

2	FORORD.....	3
3	VISJONER OG MÅL	4
4	DEFINISJONER.....	4
5	PROSEDYRE VED MISTANKE OM KRENKENDE ATFERD	6
	SOM MOBBING, DISKRIMINERING, VOLD ELLER RASISME.....	6
6	PROSEDYRE VED KRENKENDE ADFERD	8
	SOM MOBBING, DISKRIMINERING, VOLD ELLER RASISME.....	8
7	NYTTIGE MALER	10
7.1	Klage på det psykososiale miljøet etter Opplæringsloven kap 9a	10
7.2	Mottatt henstilling om brudd på Opplæringsloven kap 9a-3	10
7.3	Foreløpig svar på henstilling om brudd på Opplæringsloven kap 9a-3.....	10
7.4	Enkeltvedtak om brudd på opplæringsloven kap 9a-3	10
7.5	Klage på enkeltvedtaket på kap 9a.....	10
8	LITTERATUR- OG KILDELISTE.....	17

2 FORORD

Prosedyrer ved mistanke om krenkende atferd som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme.

Dette er det verktøyet Levangerskolene arbeider etter for å avklare om man har tilfeller av krenkende atferd. I tillegg gir prosedyrene klare føringer for å iverksette tiltak så raskt som mulig.

Skolene skal kontinuerlig arbeide systematisk på alle trinn for å skape et godt psykososialt læringsmiljø ved den enkelte skole.

Kravene til skolemiljø gjelder også for SFO (§9a-8)

Vi har tatt utgangspunkt i nasjonale føringer gitt i opplæringsloven § 1-1, § 9a og i Utdanningsdirektoratets rundskriv(2-2010) og veiledninger om arbeid med læringsmiljø og mot mobbing.

Levanger kommune har undertegnet nasjonalt manifest mot mobbing.

3 VISJONER OG MÅL

Som overordnet visjon har Levanger kommune 0-toleranse vedrørende krenkende atferd. Målet er å oppdage uønsket atferd så tidlig som mulig og redusere krenkende atferd så tidlig som mulig gjennom avdekking og håndtering av saker på en god måte.

4 DEFINISJONER

Mobbing

«En person er mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer» (Olweus 2000, Definisjonen blir også brukt internasjonalt).

Tre hovedkriterier:

1. Negativ eller aggressiv atferd
2. Gjentakelse over tid
3. Ubalanse i faktisk eller opplevd styrkeforhold

Mobbing er ikke en konflikt men et overgrep.

Om krenkelsen kan karakteriseres som mobbing, avhenger av om den fyller kriteriene for definisjon mobbing.

Rasisme

Rasisme omfatter diskriminering på grunnlag av «rase», hudfarge eller nasjonalt eller etnisk opphav.

Diskriminering

Diskriminering innebærer at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsdyktighet, trosbekjennelse, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse. Diskriminering kan både være direkte og indirekte.

Det er viktig å understreke at opplevelsen av å være utsatt for krenkende ord og handlinger er subjektiv, og skal alltid tas på alvor. Mobbing, vold, rasisme og diskriminering er bare eksempler på «krenkjande ord eller handlingar». Loven gjelder også andre former for krenkende ord eller handlinger, slik som negative, enkeltstående utsagn om en persons utseende, klær, tro, dialekt osv.

Skolen har undersøkelsesplikt og handlingsplikt på alle henvendelser ved brudd på kap. 9a.

Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø

§ 9a-1. Generelle krav

Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring

§ 9a-3. Det psykososiale miljøet

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

I Levanger kommune gjøres det vedtak også når noen av skolens ansatte får kunnskap eller mistanke om mobbing.

PROSEDYRE 1: MISTANKE OM KRENKENDE ATFERD SOM MOBBING, DISKRIMINERING, VOLD ELLER RASISME

	Tiltak	Hva/Hvor/ Hvordan	Hvem
1	Henstilling Fokusert observasjon Referat/logg	<p>Skriv ned mistanke/henstilling som kommer muntlig/skriftlig.</p> <p>Fokusert observasjon tas av den utsatte eleven og mistenkte som utøver krenkelsen(e). Observasjon foretas ute og inne inkludert i overganger. Observasjon blir dokumentert skriftlig som referat eller logg, og leveres kontaktlærer når avtalt observasjonstid er over (eller kontaktlærer etterspør).</p>	<p>Den som mottar første informasjon</p> <p>Kontaktlærer</p>
2	Innhenting av muntlig informasjon	Hør med kollegaer om de har lagt merke til noe spesielt og be dem om å holde et ekstra godt øye med den/de aktuelle eleven (e).	Kontaktlærer
3	Kontakt/møte med foresatte	Ta kontakt med foreldre/foresatte til den som er forulempet for å få mer informasjon.	Kontaktlærer
4	Trivsel	Ta opp temaet trivsel i lærergrupper og klassemøter. Klasseregler/ordensregler tas opp. Elevene skriver ned hva de synes om trivsel i klassen/gruppen.	Kontaktlærer
6	Samtaler/ intervju	Gjennomfør korte intervju/samtaler med de involverte elevene. Eventuelt i kombinasjon med skriftlig arbeid fra elevene.	Kontaktlærer
7	Elevers logg	I spesielle tilfeller kan det være aktuelt å be en elev som selv eller andre hevder er utsatt for krenkende atferd som eks mobbing, om å skrive egen logg for å få konkret informasjon.	Elev
8	Bistand fra PPT	Er det tvil om saken, skal skolen be om bistand fra PPT	Rektor/Avd.leder
9	Konklusjon og enkeltvedtak	<p>Etter observasjon og undersøkelser foretas en konkluderende vurdering.</p> <p><i>1 Det konkluderes med: ikke brudd på kap 9a-1, dvs det har ikke forekommet krenkende ord eller handlinger som mobbing diskriminering, vold eller rasisme:</i></p> <p>Enkeltvedtak skrives (enkeltvedtak se prosedyre 2).</p> <p>Saken henlegges som brudd på kap 9a.</p>	Rektor/ avd.leder

		<p>2 Det konkluderes med: brudd på kap 9a-1, dvs det forekommer krenkende ord eller handlinger som mobbing, krenkende ord eller handlinger.</p> <p>Gå over til prosedyre ved brudd på kap 9a, og iverksett tiltak.</p> <p>Enkeltvedtak skrives (enkeltvedtak se prosedyre 2).</p>	
--	--	---	--

Prosedyre 1 er forarbeid til prosedyre 2.

Henstillingen tas med over i prosedyre 2.

PROSEDYRE 2: KRENKENDE ADFERD SOM MOBBING, DISKRIMINERING, VOLD ELLER RASISME

	Tiltak	Hva/hvordan/hvor Undersøkelsesplikt og handlingsplikt	Hvem
1	<p>Henstilling</p> <p>Innkall til samarbeids-møte</p> <p>Enkeltvedtak</p> <p>Stans krenkelsen umiddelbart</p>	<p>Henstilling angående brudd på Opplæringslovens kap 9a skrives ned (mal). Still spørsmål til de som kommer med henstillingen om å skrive ned hva de opplever som problematisk, eventuelt gi hjelp til skrivingen (jfr prosedyre 1).</p> <p>Inviter foresatte og elev (de henstillingen kommer fra) til et møte for ytterligere klargjøring av saken. Anklag aldri den utsatte eleven for at også han kan provosere. Det tas eventuelt som egen sak. Skriv møtereferat.</p> <p>Forbered og skriv enkeltvedtak om hvordan skolen tenker å løse saken. Ta foreldrene med på beslutningen.</p> <p>Ved alvorlige hendelser: Grip umiddelbart inn og stopp hendelsen. Gjør greie for hva du har sett/vet – åpne ikke for diskusjon. Ved grove tilfeller kobles rektor inn straks.</p> <p>Vurder situasjonen. Skjerm den som er blitt utsatt for krenkelsen Følg eleven inn i et egnet rom. Obs: Sikre eleven mot represalier på f.eks. skoleveien.</p>	<p>Den som mottar henstillingen</p> <p>Kontaktlærer/ rektor</p> <p>Rektor</p> <p>Voksne</p>
2	<p>Samtale med de som er involvert i krenkelsen</p> <p>Den utsatte</p>	<p>Samtale med den som er utsatt (Løft-elevsamtale). Trygge omgivelser, en trygg ramme og i en trygg form.</p> <p>Ta kontakt med eleven og ha samtale med den som er utsatt snarest etter hendelsen. Gjør rede for hva vil skje videre. Aldri lov eleven og ikke «si noe til andre» Hvis eleven er klar for det, spør den voksne om eleven ønsker å fortelle og hvem som står bak. (Kanskje må denne delen av samtalen utsettes noe). Skriv et kort referat fra møtet.</p>	<p>Kontaktlærer eller en annen voksen som den aktuelle eleven er trygg på</p>
2.2	<p>Den/de som krenker</p>	<p>Konfronterende samtale med den/de som krenker. Samtal med en om gangen dersom det er flere. Redegjør for hva vi vet, forventning om umiddelbar endring og hva vil skje videre. Skriv et kort referat fra møtet.</p>	<p>Ha en ekstra voksen med på samtalen (rektor, kontaktlærer andre)</p>
	<p>Formen på den konfronterende samtalen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Samtalen skal skje i skjermet rom</i> • <i>Alle bør sitte</i> • <i>De voksne viser alvor</i> 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Ikke still spørsmål til eleven i første fase av samtalen • Ikke vis «voksent» sinne • Ikke kom med tomme trusler <p>Ingen diskusjon om den krenkendes eventuelle bidrag til situasjonen</p>	
	Innholdet i den konfronterende samtalen	<ul style="list-style-type: none"> • Innled med rammene for samtalen • Legg fram dokumentasjon/ indisier • Presenter krav om mobbingen skal opphøre umiddelbart • Presenter konsekvenser hvis det ikke skjer • Kontroller at eleven har forstått • Avtal ny samtale – konkret tid/sted – innen 1 til 2 dager • Opplys om hva som vil skje videre • Kontakt foreldre/ foresatte • Fortell at du vil følge opp den/ de som atferden berører slik at alle forsøk på represalier vil bli oppdaget <p>Dersom man ikke har tilstrekkelig dokumentasjon, men har sterk nok mistanke til å avholde den konfronterende samtalen, benyttes formuleringer som: Vi har sterk mistanke om at du..... Ved eventuell nekting: «Jeg hører hva du sier, men vi er ikke sikker på om det stemmer og vi vil følge opp denne saken på følgende måter....» Skolen må ved slike tilfeller følge ekstra godt opp, både den utsatte og den som mistenkes, gjennom observasjoner og oppfølgingssamtaler. Avtal nytt møte, både med den som blir utsatt for krenkelsen og den/de som krenker. Dette for å forsikre at krenkelsen stanser.</p>	
3	Følg opp saken	<p>Daglig oppfølging i starten inntil du er sikker på at krenkelsen har opphørt. Sanksjonsstigen kan evt. tas i bruk dersom ikke mobbingen opphører (obs ordensreglementet). Informert resten av kollegene slik at alle følger med i friminuttene. Elevsamtaler (LØFT-metoden), gjør avtaler med hver av de involverte angående tiltak samt tidspunkt for neste samtale.</p> <p>1 Tiltak opp mot den som blir utsatt for krenkelsen 2 Tiltak opp mot den/de som krenker</p> <p>Sosiometriske klasseundersøkelse Miljøundersøkelse</p>	Kontaktlærer
4	Sanksjoner	<p>Hvis ikke krenkelsen opphører, iverksettes sanksjoner. Skolene kan ha nytte av å utarbeide egne sanksjonsplaner (Ordensreglementet).</p>	Rektor, avd.leder
5	Dokumentasjon	<p>Arbeid som gjøres skal dokumenteres skriftlig. Det opprettes egen sak i Ephorte som unndras offentlighet. Ønsker involverte innsyn, sladdes navn. Avventer Det gjøres vedtak på hver av de involverte partene (både den som blir krenket og den/de som krenker)</p>	Rektor/ avd.leder

5 NYTTIGE MALER

- 5.1 Klage på det psykososiale miljøet etter Opplæringsloven kap 9a**
- 5.2 Mottatt henstilling om brudd på Opplæringsloven kap 9a-3**
- 5.3 Foreløpig svar på henstilling om brudd på Opplæringsloven kap 9a-3**
- 5.4 Enkeltvedtak om brudd på opplæringsloven kap 9a-3**
- 7.5 Klage på enkeltvedtaket på kap 9a**

Til rektor ved

.....
.....
.....
.....

Klage på dårlig psykososialt skolemiljø, jfr. Opplæringsloven kapittel § 9a-1 og 9a-3

Jeg vil klage på det psykososiale miljøet ved skolen.

Av opplæringsloven § 9a-3 fremgår det at skolen aktivt og systematisk skal arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet.

Dersom noen som er tilsatt ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme, skal vedkommende snarest undersøke saken og varsle skoleledelsen, og dersom det er nødvendig og mulig, selv gripe direkte inn.

Det jeg vil ta opp er

.....
.....
.....
.....
.....

Jeg ber skolen behandle klagen så snart som mulig.

Dato:

Med vennlig hilsen

.....

Levanger
kommune

Unntatt offentlighet
Offentlighetsloven §13 jfr Forvaltningsloven § 13

REGISTRERING AV HENSTILLING ANGÅENDE OPPLÆRINGSLOVENS § 9a-1 og 9a-3

Henstillingen mottatt av:Dato.....

Kort sammendrag av saken:

Dato:

Underskrift mottaker av henstillingen.....

Underskrift – rektor.....

Levanger
kommune

Unntatt offentlighet
Offentlighetsloven §13 jfr. Forvaltningsloven §13

Opplæringsloven § 9a-3 andre ledd. Det psykososiale miljø

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtfærd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

FORELØPIG SVAR ANGÅENDE OPPLÆRINGSLOVENS § 9a-1 og 9a-3

Til

Navn på eleven

Hva saken gjelder
.....

Grunnen til at enkeltvedtaket ikke kan fattes innenfor fastsatt frist jf forvaltningslovens §11a
.....

Da denne saken krever et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, er dette er foreløpig svar jf forvaltningslovens § 11a. I saker som gjelder enkeltvedtak, skal det gis foreløpig svar dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt. Vi vil informere om at enkeltvedtaket vil bli fattet innen

Dato:

Med vennlig hilsen

Levanger kommune

Rektor

Levanger
kommune

Unntatt offentlighet
Offentlighetsloven §13 jfr. Forvaltningsloven §13

Enkeltvedtak etter Opplæringsloven § 9a-1 og 9a-3

Opplæringsloven § 9a-1 «Alle elever i grunnskolar og videregående skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring»

Opplæringsloven § 9a-3 andre ledd. "Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak

Elevens navn og fødselsår.....

Jeg viser til møtet/henstillingen(dato)

Saken gjelder (fakta):

- Henstilling om tiltak fra foreldrene, hvor det kom fram.....
- Undersøkelser på skolen eller skoleveien
- Hendelser på skolen eller skoleveien

Retten til et godt psykososialt miljø er oppfylt er ikke oppfylt
(Jfr. Opplæringsloven §9a-1)

Tiltak	Målbare tiltak (eller begrunnelse for ikke å sette inn tiltak):	Ansvarlig	Varighet (hvor lenge skal tiltaket vare)	Evaluering (når og hvordan tiltakene skal evalueres, virker/ virker ikke)
	1	1	1	1
	2	2	2	2
	3	3	3	3
Hvordan vil skolen legge til rette for en fortløpende dialog med foreldrene:				
Behov for hjelpetjenester (PPT, helsesøstertjenesten, psykolog, BUP mfl)				

Enkeltvedtaket fra skolen, kan påklages til Fylkesmannen, jf. Opplæringslovens § 15-2 første ledd og Forvaltningslovens § 28. Klagen kan også skrives av den som du gir fullmakt til. Kommunen/skolen kan være behjelpelig med å skrive klagen, jf. § 11 i Forvaltningsloven.

Det må fremgå av klagen hva det klages på, og eventuelle forslag til endring.

Fristen for å klage er 3 uker etter at vedtaket er mottatt jfr. forvaltningslovens § 29, senest

Klagen stiles til skolens rektor og sendes skolen. Dersom klagen ikke blir imøtekommet av Levanger kommune v/ rektor, sendes klagen til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag som er endelig klageinstans. Etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19 har du rett til å se dokumentene i saken.

Dato:

Med vennlig hilsen

Levanger kommune

Rektor

Levanger
kommune

Forslag til hvordan du som forelder kan skrive en klage

Til rektor ved skole

dato:

Klage på skoles vedtak om psykososialt miljø

Bakgrunn for klagen

Hvorfor klager du? Fyll inn årsaken eller hva som har skjedd. Under er noen eksempler. Husk at om tiltakene ikke har fungert, etter å ha vært prøvd ut, skal du ikke klage, men be om nye tiltak.

- Skolen har ikke truffet et enkeltvedtak selv om jeg har bedt om det.
- Jeg er ikke fornøyd med de tiltakene skolen vil sette i gang.
- Skolen gjennomfører ikke tiltakene.
- Andre årsaker.

Jeg/vi er ikke fornøyd med skolens tiltak fordi

.....
.....

Hvilke tiltak mener du vil hjelpe?

Hvis du har forslag til andre tiltak som vil hjelpe, kan du beskrive dem her. Vær konkret! Du trenger ikke foreslå noe. Den personen som behandler klagen, må lytte til det du ber om.

Jeg/vi mener skolen bør

.....
.....

Hva sier loven?

Opplæringsloven § 9a-1 gir alle elever en individuell rett til et godt psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal sørge for at det psykososiale miljøet fører til at eleven føler trygghet og sosial tilhørighet. Dette følger av opplæringsloven

§ 9a-3 første ledd.

Når skolen skal vurdere om elevens rett er oppfylt eller ikke, er det elevens egen oppfatning av det psykososiale miljøet som er avgjørende. Skolen har plikt til å oppfylle elevens rett til et godt psykososialt miljø. Rektor har ansvaret for den daglige oppfølgingen av dette.

Hilsen

Kopi til Fylkesmannen i ditt fylke. ?

Kontaktinformasjon finner du på www.fylkesmannen.no

6 LITTERATUR- OG KILDELISTE

- Kunnskapsdepartementet (KD). [LOV-1998-07-17-61](#) Opplæringslova. Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). (1998-07-17). [Elektronisk versjon]. Lastet ned 24.februar 2011, <http://www.lovddata.no/cgi-wift/wiftloksok?sys=1&felt=titt&emne=oppl%20ringslova&PROS=02>
- Kunnskapsdepartementet (KD). (2006). *Veileder til opplæringsloven kapittel 9a – elevenes skolemiljø*. [Elektronisk versjon]. Lastet ned 24.februar 2011, http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/lover_regler/reglement/2006/veileder-til-opplaringsloven-kapittel-9a-.html?id=437836
- Olweus, D., & Solberg, C. (2006). *Mobbing blant barn og unge*. [Bufdir. Elektronisk versjon]. Lastet ned 24.februar 2011, <http://www.bufetat.no/Documents/Bufetat.no/Program%20for%20foreldrerettleing/Temahefte/Mobbing%20blant%20barn%20og%20unge.pdf>
- Utdanningsdirektoratet (Udir.). (2011). *Arbeid mot mobbing*. [Elektronisk versjon]. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Lastet ned 24.februar 2011, http://www.udir.no/upload/Laringsmiljo/Arbeid_mot_mobbing_veileder_bm.pdf
- Utdanningsdirektoratet (Udir.). (2011). *Elevenes skolemiljø*. [Elektronisk versjon]. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Lastet ned 24.februar 2011, <http://www.udir.no/Brosjyrer/Elevane-sitt-skulemiljo/>
- Utdanningsdirektoratet (Udir.). (2010). *Udir-2-2010 Retten til et godt psykososialt miljø etter opplæringsloven kapittel 9a*. [Elektronisk versjon]. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Lastet ned 24.februar 2011, <http://www.udir.no/Rundskriv/Rundskriv-2010/Udir-2-2010---Retten-til-et-godt-psykososialt-miljo-etter-opplaringsloven-kapittel-9a/>
- Stette, Ø. (2001) (red.). *Elevens skolemiljø. Kap. 9a i opplæringsloven. Utdrag fra annet aktuelt lovverk og veiledere 2010*. Oslo: Pedlex norsk Skoleinformasjon.

